

■ Легенды спорту

ЯНА СКАРЫЛА ЛЫЖНЮ

Рыта Ачкіна — першая беларуска, якая заваявала медаль на зімовых Алімпіядах

Упершыню нашы спартсмены прынялі ўдзел у «белых» Гульнях у 1964 годзе ў аўстрыйскім Інсбруку. Тады ў складзе зборнай СССР выступалі канькабежац Эдуард Матусевіч і лыжніца Рыта АЧКІНА. Заваяваць медалі ў Інсбруку беларусам не ўдалося, а вось праз чатырохгоддзе ў Грэноблі Ачкіна стала першай спартсменкай нашай краіны, якой скарыўся п'едэстал зімовых Алімпіяд. У пачатку гэтага месяца яна адзначыла свой 80-гадовы юбілей.

Дачка партызанкі і чэмпіёна

Ачкіна нарадзілася ў Магілёве 1 лютага 1938 года, Рытай дзяўчынку назваў бацька Мікалай Іванавіч, менавіта Рытай, а не Маргарытай. Як падазрае чэмпіёнка, на выбар імя паўплывала папулярная ў тыя гады песня «Рыа-Рыта».

Бацька яе прайшоў усю вайну, а пазней стаў вядомым у краіне спартсменам — чэмпіёнам рэспублікі па боксе і лёгкай атлетыцы. А вось маму Рыта Мікалаеўна практычна не памятае, яна была сувязной партызанскага атрада і загінула. Выхаваннем будучай чэмпіёнкі ў Магілёве займалася бабуля, таму што бацька другі раз ажаніўся і жыў у Мінску.

Рыта Ачкіна расла моцнай дзяўчынкай і хацела пайсці па спартыўных слядах бацькі. «Мне было ўсё роўна чым займацца, галоўнае, каб

спортом», — успамінае Рыта Мікалаеўна. Дзяўчынка паспрабавала трапіць у секцыю гімнастыкі, але там адмовілі, маўляў, такіх моцных і здаровых у гэтым відзе спорту не бывае. Тады Рыта пайшла ў лыжную секцыю, дзе займаліся адны хлапчкі. Звычайна трэнер не браў дзяўчат, таму што яны гультайвалі і не такія здольныя, але Ачкіна літаральна за тры трэніроўкі даказала адваротнае. Тады яе першы настаўнік і напарочыў Рыце быць чэмпіёнкай.

Дзяўчына паступіла ў Інстытут фізкультуры і пераехала ў Мінск да бацькі, пачала выступаць за каманду БССР і неўзабаве стала адной з найлепшых лыжніц Савецкага Саюза.

Яе першая Алімпіяда адбылася ў 1964-м, у Інсбруку ў пяцікіламетровым спрынце яна заняла 10-е месца. Праз год выйграла чэмпіянат СССР, дарэчы, менавіта перамогі на першынстве Саюза Ачкіна

называе самымі каштоўнымі, а ў 1966-м стала чэмпіёнкай свету ў лыжнай эстафеце ў Нарвегіі і заваявала бронзавы медаль на дыстанцыі 5 км.

Мароз і насмарк у Грэноблі

На сваю другую Алімпіяду Рыта Ачкіна ехала ўжо больш дасведчанай спартсменкай, папярэднія вынікі давалі падставу спадзявацца не проста на п'едэстал, а на першыя месцы. Аднак да старту Гульняў здарылася непрыемнасць — дзяўчына прастудзілася і не змагла паказаць усё, на што была здольная ў той год. На пяцікіламетровай дыстанцыі яна заняла толькі шостае месца, хоць саступіла пераможцы ўсяго 6—7 секунд, што па тых часах было вельмі мала. Жаночая эстафетная каманда СССР у 1968 годзе падаралася таксама досыць моцная, у гонцы 3х5 км на першым этапе бегла Аляўціна Колчына, на другім — Рыта

Ачкіна, на трэцім — Галіна Кулакова. У гэтым складзе лыжніцы выйгралі алімпійскую «бронзу», прапусціўшы наперад каманды Нарвегіі і Швецыі. «Тую Алімпіяду я ўспамінаю з нейкім пачуццём горычы, — расказвае Рыта Мікалаеўна. — Невялікі мароз, дзесьці мінус тры, напэўна. Памятаю са змазай лыж у мяне было не вельмі. А галоўнае — я прастудзілася і не змагла сябе толкам праявіць у індывідуальных гонках. Ды і ў эстафеце мы маглі ўзяць узнагароду больш каштоўную, чым бронза».

Пасля Алімпіяды — Масква

А яшчэ 1968-ы стаў асаблівым для Рыты Мікалаеўны не толькі 3-за Алімпіяды, у гэтым годзе на спаборніцтвах яна пазнаёмілася з лыжнікам, які пазней стаў яе мужам і забраў магіляўчанку ў Маскву. Хутка ў сям'і спартсменаў нарадзілася дзіця, свякроў узяла на сябе клопаты па доглядзе за малым, а Ачкіна працягнула выступаць.

Пасля заканчэння прафесійнай кар'еры спартсменкі Рыта Мікалаеўна занялася педагагічнай працай. «Трэнерам быць не хацела, надакучыла ўсе суботы і нядзелі аддаваць трэніроўкам, ні дзяцей, ні сям'і не бачыць», — успамінае яна. У сельгасакадэміі, у якой выкладала фізкультуру першы час, акрамя ўсяго іншага Ачкіна адказвала за лыжную падрыхтоўку, праводзіла спаборніц-

твы. Потым Рыта Мікалаеўна працавала ў педагагічным вучылішчы, а ўжо бліжэй да пенсіі пайшла па слядах бацькі, які ўсё жыццё прапрацаваў настаўнікам фізкультуры ў школе. «Праца цяжкая, але цікавая. Дзякуючы спорту я спазнала радасць вялікіх перамог, спазнала вялікую славу і сёння шчаслівая бачыць вочы сваіх вучняў, якія іскрацца радасцю», — так чэмпіёнка расказвала пра сваю работу.

Да гэтага часу Рыта Ачкіна з'яўляецца адзінай прадстаўніцай Беларусі, якая заваявала алімпійскую ўзнагароду ў лыжных гонках

Алімпійскі агонь загарэўся

Гульні-2018 стартавалі

Аматары спорту чакалі гэтай падзеі некалькі гадоў, спартсмены рыхтаваліся ўвесь алімпійскі цыкл, а вось Пхёнчхан чакаў, калі менавіта яму аддадуць права прымаць Алімпійскія гульні больш за 10 гадоў. У 2003-м ён прайграў выбары канадскаму Ванкуверу, у 2006-м — расійскаму Сочы, і толькі з трэцяга разу (у 2011-м), Паўднёвай Карэі даверылі правядзенне самага маштабнага спартыўнага турніру планеты.

Яны рыхтаваліся да Гульняў сем гадоў — будавалі новыя дамы для алімпійскай вёскі (дарэчы ўсе кватэры ў ёй ужо прададзеныя, пасля завяршэння Параалімпіяды туды заселяцца новыя жыхары), дарогі і хуткасную чыгунку, якая звязала Сеул з Пхёнчханам.

І вось надышла кульмінацыя, на алімпійскім стадыёне ўчора запаліўся агонь, прагрымелі ўрачыстасці цырымоніі адкрыцця Алімпіяды-2018 і адбыўся парад краін-удзельніц.

ТЭХНАЛОГІІ

Паўднёвая Карэя здзіўляе новымі тэхналогіямі, гэта датычыцца ў першую чаргу цягнікоў, якія ад Сеула да Пхёнчхана рухаюцца з хуткасцю 300 км/ч. Па-другое, на Алімпіядзе ўпершыню ў свеце будзе выкарыстаны самы хуткі інтэрнэт 5G. Патрэбнае, знайсці маршрут па горадзе турыстам дапамагаюць роботы.

ВАЛАНЦЁРЫ

Больш за 17 тысяч чалавек дапамагаюць удзельнікам XXIII зімовых Алімпійскіх гульняў. Перад пачаткам турніру ўсе валанцёры прайшлі

ВІРУС

У СМІ з'явілася інфармацыя, што ў пітной вадзе Пхёнчхана выяўлены вірус. На працягу чатырох дзён некалькі супрацоўнікаў органаў бяспекі, якія павінны несці службу падчас Алімпійскіх

гульняў, адчулі недамаганне і паскардзіліся медыкам на болі ў жываце. У цэлым у 36 чалавек быў выяўлены наравірус, які стаў прычынай кішэчнай інфекцыі. Устаноўлена, што вірус утрымліваўся ў пітной вадзе.

Наравірус — гэта ўзбуджальнік кішэчнай інфекцыі, які перадаецца харчовым, водным або кантактна-бытавым шляхам. Гэты вірус надзвычай заразны, пры пападанні ў арганізм ён можа выклікаць агульную слабасць, павышэнне тэмпературы, галаўны боль, мляоснасць, дыярэю. Перыяд з моманту заражэння і да з'яўлення сімптомаў звычайна складае 12—48 гадзін.

Каментуючы гэтую навіну, дырэктар Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру спорту і кіраўнік медыцынскай групы ў Пхёнчхане Геннадзь ЗАГАРОДНЫ адзначыў, што «не варта абвастраць страсці, таму што сітуацыя не выклікае трывогі». Паводле паведамленняў медкамісіі МАК, па стане на 8 лютага, захварэўшымі лічацца 60 сек'юрыці, якія жылі не ў Алімпійскай вёсцы, а за 20 кіламетраў ад яе. Пры гэтым у медыцынскую службу вёскі ў Пхёнчхане, з прыкметамі наравіруса, звярнуліся ўсяго тры атлеты. «Каб засцерагчыся ад магчымага захворвання, трэба выконваць элементарныя гігіенічныя правілы», — рэзюмаваў Геннадзь Загародны. — Вынік толькі ў руках спартсменаў».

СЁННЯ СПАБОРНИЦТВЫ

Яны ў Пхёнчхане пачаліся яшчэ да цырымоніі адкрыцця, першымі ў барацьбу ўступілі прадстаўнікі кёрлінга і скачкоў з трампліна ўжо 8 лютага. Нашы алімпійцы стартуюць сёння.

Спаборніцтвы па біятлоне адкрываюцца жаночай спрынтарскай гонкай, у якой выступаць Дар'я Домрачава, Надзея Скардзіна, Ірына Крыўко і Надзея Пісарава. Заўтра, 11 лютага, пройдзе мужчынскі спрынт. У ім Беларусі прадставяць Уладзімір Чапелін, Сяргей Бачарнікаў, Раман Ялётнаў і Антон Смольскі.

Нашы біятланісты засяліліся ў алімпійскую вёску першымі з беларускіх спартсменаў, і ўвесь гэты час праводзілі падрыхтоўку непасрэдна на месцы падзей. «У Пхёнчхане вельмі холадна. Пранізлівы вецер уплывае на якасць стральбы: ён дзьме ўвесь час, таму момантамі кулі здувае на парадак дзесьці сантыметраў, — каментуе старшы трэнер нацыянальнай каманды па біятлоне Юрый АЛЬБЕРС. — Траса ж падрыхтавана добра, снег жорсткі, перамерзлы. Ён тут уперамешку са штучным. Розніца ў часе з Беларуссю — 6 гадзін, з Еўропай — 8 гадзін. Гэта накладвае свае адбіткі, але мы спецыяльна прыехалі сюды раней з разлікам прайсці ча-

савую акліматызацыю. Усе спартсмены ў прыўзнятым настроі, таму што прыехалі на Алімпійскія гульні».

Таксама сёння стартуюць канькабежцы, Марына Зуева будзе выступаць на дыстанцыі 3000 метраў. Трэнер нацыянальнай зборнай па гэтым відзе спорту Сяргей Мінін адзначыў, што трэніроўкі ў Пхёнчхане ў яго падапечных прайшлі добра, са стадыёнам, на якім будзе праходзіць турнір, спартсмены знаёмыя яшчэ з мінулага года (там праходзіў чэмпіянат свету), ды і ўмовы надвор'я ніяк не павінны паўплываць на выступленні нашых канькабежцаў.

На лыжную трасу сёння выйдуча беларускія спартсменкі — Юлія Ціханова і Паліна Сераносава, яны выступаць у скіятлоне.

«Мы прыбылі ў Карэю ў баявым настроі. Наша зборная зможа выставіць у тым ліку дзве паўнаwartасныя эстафеты — мужчынскую і жаночую, — расказвае старшыня Беларускай федэрацыі лыжнага спорту Андрэй КАВАЛЕНКА. — Казалі, быццам тут страшныя трасы. Але, праехаўшы іх на лыжах, адзін з нашых трэнераў, Віктар Камоцкі, запэўніў, што гэта не зусім так. У той жа расійскай Малінаўцы, у Архангельскай вобласці, дзе рыхтаваліся да Гульняў яго падапечныя, кругі нашмат больш скла-

даныя. Ды і не толькі там, так што рэльеф тут, хутчэй, рабочы».

Яшчэ пару дзён таму ў Пхёнчхане стаялі моцныя маразы, прэзідэнт Міжнароднай федэрацыі лыжнага спорту Джанфранка КАСПЕР нават паведаміў, што спаборніцтвы па лыжных гонках могуць быць адмененыя. «У FIS ёсць правілы, згодна з якімі пры тэмпературы мінус 22 градусы спаборніцтвы па лыжных гонках могуць не адбыцца, калі так вырашаць дырэктар гонкі і лекары. Пры гэтым важна, якая будзе вільготнасць. Калі нізкая, то спаборніцтвы могуць праходзіць і пры мінус 30 градусах, у адваротным выпадку мінус 22 — гранічны паказчык. Тут вільготнасць даволі высокая».

Старшы трэнер зборнай Беларусі па лыжных гонках Іван ЛІСТАПАД адзначыў, што пры такім морозе трэніравацца спартсменам было даволі складана. «Трэніравацца цяжка, таму што холадна, і траса вельмі жорсткая. Тым, у каго ёсць праблемы з дыхальнымі шляхамі, выступаць будзе нашмат больш складана».

Адзначым, што сёння на лядовым стадыёне Канына выступіць і адзін з дэбютантаў Алімпійскіх гульняў Максім Сяргееў, у шорт-трэку ён будзе спаборнічаць на дыстанцыі 1500 метраў.

Пажадаем нашым спартсменам поспехаў!

Матэрыялы падрыхтавала Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.